

РЮНОСКЕ АКУТАГАВА О-ГИН

Превод от японски: Дора Барова, 1986

chitanka.info

Това се случило или през епохата Генна^[1], или през епохата Кан'ей^[2] — във всеки случай било много отдавна.

По онова време последователите на учението Христово вече били подложени на преследване — разберяло ли се, че някой е християнин, очаквала го кладата или разпятието. Само че колкото побезмилостни ставали гоненията, толкова по-милостиво простирал своята закрила над подложените на тормоз области и села „всемогъщият небесен покровител“. Разправяли даже, че ведно със заревото на залязващото слънце в селата около Нагасаки се спускали ангели и светии. До нас е стигнала мълвата, че веднъж самият Сан Джоан Батиста^[3] се явил на православния Мигеру-Яхей в мелничката му в Ураками. Но в същото време, за да обърка и заблуди душите на вярващите, пак там се появявал и дяволът, и то в най-различни образи — ту като невиджан по нашите земи негър, ту като чуждоземна билка, ту пък като изплетена от бамбук талига. Според някои и мишките, изтерзали до смърт Мигеру-Яхей в подземния му затвор — толкова тъмен, че денят там се сливал с нощта, били не друго, а преобразили се зли духове. Заедно с още единадесет верующи Мигеру-Яхей бил изгорен на кладата през осмата година от епохата Генна... Това се случило или през епохата Генна, или през епохата Кан'ей, във всеки случай било много отдавна.

Та в същото онова планинско селце Ураками живеело едно момиче на име О-Гин. Родителите ѝ се били преселили в Нагасаки от далечни земи — чак от Осака. Но преди още да свикнат с новото място, и двамата умрели и оставили О-Гин сам — сама на света. Тъй като били пришълци, те, разбира се, не знаели нищичко за учението Христово. Майката и бащата на О-Гин изповядвали будизма — няма значение дали Дзен, Ничирен или Шиншу^[4]. С една дума, учението на Шакиямуни. Според един френски йезуит, бидейки по рождение преизпълнен със злоба и лукавство, Шакиямуни обикалял надлъж и нашир всички китайски провинции, за да проповядва учението на буда Амида, а впоследствие пристигнал със същата цел и в Япония. В проповедите си той наставлявал, че в зависимост от това сериозни или леки, големи или малки са греховете, духът човешки се преобразява в птичка, в бик или, да речем, в дърво. На всичко отгоре, появявайки се на бял свят, Шакиямуни убил майка си^[5]. Затова освен абсурдно учението му било и крайно зловредно. Ала както вече споменахме,

родителите на О-Гин не можели да знаят това, тъй че до сетния си дъх вярвали в проповядваното от Шакиямуни, и без да подозират, че ги очаква инферуно, бленували за мимолетния рай там, под боровете на скръбното гробище.

Но невежеството им не опетнило, за щастие, малката О-Гин, тъй като отзивчивият им съселянин Джоан Магошичи сварил навреме да поръси челото ѝ със светена вода и да я назове Мария. Ето защо О-Гин не вярвала, че още с появата си на бял свят Шакиямуни бил посочил с пръст първо небето, сетне земята и бил провъзгласил високомерно: „И на небето, и на земята — един съм аз!“. Затова пък вярвала от все сърце, че „преблагата, всемилостива, преподобна дева Санта Мария-сама“ е заченала непорочно. Вярвала, че Христос, който бил разпнат на кръста, а после бил заровен дълбоко под земята в каменен ковчег, след три дни възкръснал. Вярвала, че когато затръби тръбата на Страшния съд, „всемогъщият бог ще се спусне в своята велика сила от небесата и ще съедини превърналите се в прах тела с предишните техни души, ще върне душите на телата и ще ги възроди и праведниците ще вкусят небесното блаженство, а грешниците ведно с бесовете ще бъдат хвърлени в рая“. А най-горещо вярвала във великото сагураменто^[6], когато „чрез силата на словото божие хлябът и виното, без да се променят, се превръщат в тяло и кръв господни“. За разлика от душите на родителите ѝ душата на О-Гин не била неплодородна пустиня, над която веят горещи ветрове, а благодатна нива, на която расте и жито, и красиви полски цветя. Джоан Магошичи осиновил осиротялата О-Гин. Жена му Джоана О-Суми също била мила и добросърдечна жена. Заживяло момичето мирно и честито в дома им и заедно с тях се грижело за добитъка, жънело и косяло нивите. Тримата прекарвали дните си в труд и сговор, като не пропускали да съблюдават пост и молитва, но го правели така, че никой от съселяните им да не ги заподозре. О-Гин се отпускала често на колене под смокинята край кладенеца, вдигала очи към огромния лунен диск и мълвяла горещи молитви. Молитвите на това девойче с разпусната коса били простички. Обикновено то нашепвало: „Благодаря ти, премилостива майчице! Чедото на прокудената от рая Ева отправя зов към теб! Обърни своя взор към скръбната обител на сълзите, майчице свята! Амин!“.

Ала ето че веднъж в нощта на натара^[7] дяволът връхлетял изневиделица заедно с няколко стражи в дома на Магошичи. В огнището горял „рождественски огън“, а на опушената стена бил закачен само за тази нощ кръст. На всичко отгоре в обора зад къщата открили в яслите и ведро с вода за къпане на новородилия се Дзесусу-сама. Стражите се спогледали и без да кажат нито дума, метнали върху Магошичи и жена му дълго въже. Завързали и О-Гин. Ала тримата дори не трепнали. Били готови на всякакви мъки, за да спасят душите си. Вярвали, че бог непременно ще ги защити. Нима това, че били заловени през нощта на натара, не било достатъчно доказателство за любовта на всевишния към тях? Сякаш наговорили се предварително, тримата вярвали непоклатимо в това. Стражите ги завързали яко и ги повели към палата на наместника. Но и по пътя, шибани от ледения нощен вятър, тримата не преставали да шептят тържествени молитви: „Къде си ти, пресвети Вакагими-сама, ти, родилият се в страната Берен?^[8] Бъди честит веќе веќе! Амин!“

Като видял, че са заловени, дяволът запляскал с ръце и започнал да се смее от радост. Но, от друга страна, твърдостта им, изглежда, го раздразнила, тъй че щом останал сам, той се изплюл, превърнал се в голям воденичен камък, търкулнал се с грохот и изчезнал в мрака.

Джоан Магошичи, Джоана О-Суми и Мария О-Гин били хвърлени в тъмница и подложени на всевъзможни нечовешки изтезания, за да се отрекат от светата вяра. Измъчвали ги с вода и с огън, но напразно — тримата били непоклатими в своята увереност, че дори телата им да изгорят, душите им непременно ще влязат в парайсо. Всъщност стигало им да си помислят за величайшата божия милост и само за миг непрогледната мрачна тъмница се превръщала в рай. На всичко отгоре прекрасни ангели и светии, дали насън или наяве, се спускали час по час, за да ги даряват с утеха. Най-щастлива била О-Гин, защото видяла Сан Джоан Батиста да ѝ подава с шепи скакалци и чула да ѝ шепне окуражително: „Яж!“. Видяла и как, свил снежнобелите си криле, архангел Габуриеру^[9] ѝ поднася красив златен бокал с вода.

Наместникът, който не познавал ни учението Христово, ни дори учението на Шакамуни, никак не проумявал защо заловените упорствуват толкова. Понякога дори му се струвало, че са си загубили ума. А впоследствие, когато се убедил, че са съвсем нормални, взели

да му се струват като огромни змии или може би еднорози — във всеки случай като чудовища, нямащи нищо общо с човешкия род. Съществуването на такива чудовища, мислел си той, е не само противозаконно, но застрашава реда и спокойствието в страната. Тъй че след като ги държал и изтезавал цял месец в непрогледна тъмница, наместникът решил да ги предаде на кладата. (Откровено казано, и той като всички обикновени хора не се вълнувал особено за реда и спокойствието в страната. Пък и нямало защо толкова да се вълнува, тъй като, първо, съществували закони и, второ, налице бил моралът на народа.)

Повели Джоан Магошичи, жена му и О-Гин към края на селото, където щяла да се изпълни смъртната им присъда, но нито един от тях дори не трепнал от страх. За екзекуцията било избрано каменисто и пусто място досама гробището. Когато пристигнали, най-напред прочели на осъдените в какво се обвиняват, а сетне ги завързали за по един дебел четириъгълен дирек и ги изправили сред каменистата пустош в такъв ред: вдясно Джоана О-Суми, вляво Мария О-Гин, а между тях — Джоан Магошичи. О-Суми изглеждаше съвсем състарена от продължителните тежки изтезания, а по обраслите с гъста брада страни на Магошичи нямало нито капчица кръв. А О-Гин? Тя като че не била чак толкова променена. Но докато стояли върху все още неподпалените вършини, лицата и на тримата били съвършено спокойни.

На мястото на екзекуцията отдавна вече се била струпала тълпа от любопитни. А отвъд тълпата — там, в гробището, няколко бора простирали нагоре клони като огромни балдахини.

Приключили и последните приготовления. Един от стражите се изправил тържествено пред осъдените и ги приканил още веднъж да размислят добре и да отговорят дали са готови да се отрекат от Христовата вяра. Все така тежко и тържествено той добавил, че ако се отрекат, веднага ще бъдат развързани и освободени.

Но тримата мълчали и отправили взор високо в небесата, дори се усмихвали едва забележимо.

После се възцарила необикновена тишина. Притихнали не само стражите, а и тълпата от любопитни зяпачи. Очите на всички били приковани в лицата на тримата мъченици, но в погледите нямало състрадание и печал, а нетърпение. Тълпата чакала със затаен дъх кога

най-сетне ще лумнат огньовете, а стражите се чувствували вече толкова отегчени от процедурата, че нямали дори желание да разговарят.

Изведнъж до ушите на множеството стигнали отчетливо думите:

— Аз се отричам от учението Христово!

Това била О-Гин.

Тълпата зашумяла, но после отново притихнала и затаила дъх, защото Магошичи се обърнал опечален към момичето и проронил едва чуто:

— О-Гин! Нима си подмамена от дявола? Потърпи още мъничко и ще зърнеш божия лик.

Още преди да е свършил, със съвсем отпаднал глас и идващ сякаш отдалеч, подела О-Суми:

— О-Гин! О-Гин! В теб се е вселил дяволът! Моли се! Моли се!

Ала момичето мълчало, очите ѝ били устремени в далечината, там, където зад тълпата няколкото бора стояли сред гробището с преплетени като балдахин клони. Междувременно един от стражите дал заповед да я развържат.

Като видял това, Джоан Магошичи затворил примирен очи.

— Да бъде твоята воля, всемогъщи повелителю наш!

Освободена от въжетата, О-Гин постояла известно време като замаяна, сетне погледнала към Магошичи и О-Суми и изведнъж рухнала на колене пред тях и заридала безмълвно. Магошичи не отварял очи, а О-Суми била извърнала глава встрани и дори не поглеждала момичето.

— Мамо, татко, намерете сили да ми простите! — промълвила най-сетне О-Гин. — Отрекох се от вярата си, защото изведнъж съгледах насреща онези борове с преплетените клони. Родителите ми, които спят там в гроба под сянката им, не познаваха святото учение Христово и навярно са хвърлени в ада. Тъй че ако прекрача сама, без тях, портите на рая, навеки ще се чувствавам безкрайно виновна. Затова и аз ще ги последвам на дъното на инферуно. А вие двамата се възкачете при Дзесусу-сама и Мария-сама. Отричам се от вярата си и не мога повече да живея, затова... — изрекла на пресекулки О-Гин и заплакала безутешно.

Тогава и от очите на Джоана О-Суми рухнали сълзи. А нима е допустимо един вярващ, който се готви да прекрачи прага на парайсо,

да се измъчва и ридае. Джоан Магошичи се обърнал опечален към жена си и я смъмрил гневно:

— И теб ли подмами дяволът? Слушай, щом си решила да се отречеш от вярата си, твоя работа. Но знай, че съм готов и сам да изгоря пред очите ви на тази клада.

— Не, не, ще умра заедно с теб. Само че... Само че... — преглъщайки сълзите си, О-Суми почти изкрещяла: — Само че не за да попадна в рая. А защото искам... Защото искам да съм с теб... Заедно...

Магошичи дълго мълчал, а лицето му ту бледнеело, ту пламвало. В същото време по челото му избили огромни капки пот. Магошичи се взирал в душата си и виждал как за нея се борят ангели и дяволи. И ако в този миг ридаещата в краката му О-Гин не била вдигнала лице към него... Погледът ѝ бил насочен към него. Гледала го втрещено със странен блясък в мокрите си от сълзи очи.

А на дъното им искряла не само чистата ѝ девича душа. На дъното на тези очи искряла многоликата човешка душа на „прокудената щерка на Ева“.

— О, татко! Нека се сгромолясаме заедно в ада. Нека всички — и аз, и вие с мама, и моите покойни родители се предадем на дявола!

И тогава Магошичи рухнал.

От множеството известни у нас предания за изтезанията, на които са били подлагани последователите на свящото учение Христово, този разказ е стигнал до наши дни като пример за най-позорно падение. Защото, когато тримата се отрekli от вярата си, презрели ги дори нямащите нищо общо с нея любопитни — тълпата от млади и стари, мъже и жени. Може би отчасти че им отнели удоволствието да наблюдават зрелищната клада, заради което се били събрали. Преданието гласи също така, че радостта на дявола немала граници. Той бил толкова щастлив, че се превърнал в огромна книга и цяла нощ витаел над мястото за екзекуцията. Авторът на тези редове, обаче дълбоко се съмнява дали това е било чак такава сполука на дявола, че да заслужава да се радва толкова неистово.

Август 1922 г.

[1] 1615–1624. — Б.пр. ↑

[2] 1624–1644. — Б.пр. ↑

[3] Йоан Кръстител (порт.). — Б.р. ↑

[4] *Дзен, Ничирен и Шиншу* — будистки секти, широко разпространени в Япония. — Бел.р. ↑

[5] Според една легенда майката на Шакиямуни (историческия Буда) умряла седем дни след като го родила. — Бел.р. ↑

[6] *Сагураменто* (порт. Sacramento) — „кръщение“, но в дадения случай означава „причастие“. ↑

[7] *Натара* (порт. Natal) — Рождество Христово. — Бел.р. ↑

[8] *Вакагими-сама* (букв. „млад господин“) — почително обръщение.

Берен — Витлеем, родното място на Исус Христос. — Бел.р. ↑

[9] Архангел Гавраил. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.